

LEHEN SEKTOREKO, INDUSTRIAKO ETA MERKATARITZAKO FUNTSEN ELKARKETAREN ISAD

Identifikazio-arloa

Erreferentziazko kodea	ES 48020 AHFB/BFHA DFB/BFA PIC
Titulua	Bizkaiko Administrazio Ataleko lehen sektoreko, industriako eta merkataritzako funtsak elkartzea
Data(k)	– Lehen sektorea: 1631 – 1975 – Industria eta merkataritza: 1595 – 1981
Deskribapen maila	Funtsak elkartzea
Deskribapen-unitatearen bolumena eta euskarria	<ul style="list-style-type: none"> – Metro linealak: 364 m.l. – Katalogatutako espedienteen kopurua: <ul style="list-style-type: none"> – Lehen sektorea: 3197 – Industria eta merkataritza: 1685 <p>Dokumentazioaren zati handi bat katalogatu gabe dago oraindik, baina inbentarioa informatizatu egin da eskuragarri eta aurkitzeko moduan egoteko. Hala ere, dokumentuak katalogatuta ez daudenez, ez dira zehatz-mehatz bereizi aurreko dokumentu-tipologietako batean; beraz, ezin dugu zehaztu zer sektore ekonomikoetakoetakoak diren.</p> <p>Inbentarioan sartu diren dokumentu-kopurua: 4925.</p> <p>Papera.</p>

Testuinguru arloa

Ekoizlearen izena	Bizkaiko Foru Aldundia
Instituzio historia	<p>Funtsen elkartze horrek Aldundiak Bizkaiko ekonomiaren produkzio-sektoreen kudeaketan dituen eskumenei egiten die erreferentzia, bai lehen sektorean, bai bigarren eta hirugarren sektoreetan.</p> <p>Funtsen elkartzeari lotutako dokumentazio-motari erreparatuta ikus daitekeenez, Bizkaiko Aldundiak eskumen handiak izan ditu, lehenik foruetatik eratorriak eta ondoren kontzertu ekonomikotik eratorriak, mendeetan zehar hartu duen izena edozein izanda ere.</p> <p>Eskumen garrantzitsu horiek, araubide erkideko aldundiek izan ez dituztenak, botere handia eman diote lurralde historikoan gai ekonomikoak kudeatzeko eta horietan esku hartzeko.</p>

Instituzio historia	<p>Gertakari horiek lurraldearen ekonomia sustatzeko hartutako ekimenen bidez egiazta daitezke. Argi eta garbi ikusi zen XIX. mendetik aurrera trenbideen eraikuntzaren sustatzaile nagusia bihurtu zenean, eremu industrializatuenetako meatze-ekoizpen handiari irteera emateko.</p> <p>Halaber, Aldundia izan zen basoberritzearen alde gehien egin zuen erakundea, mendeetan zehar nekazaritzarako, abeltzaintzarako eta, bereziki, burdinoletarako eta meatzaritza-industrietarako ikatz naturala lortzeko, lurraldean birpopulazte-politikak ezarriz.</p> <p>Aldundiak Bizkaiko gai ekonomikoetan izan zuen garrantziaren beste adibide argi bat izan zen 1925ekoa, Meatzaritzako Batasunaren Kredituaren berehalako porrotaren aurrean, Ekonomia Ituna berritzeko negoziazioak urtebete aurreratzea lortu zuenean, porrot horren hondamenak arintzeko diru gehiago izan ahal izateko.</p>
Artxibo historia	<p>Funtsen elkarketa honen artxibo historia, batez ere, Bizkaiko Aldundiak historian zehar izan dituen eskumen eskusiboen ondorioz sortu da.</p> <p>Lehen sektorea, industria eta merkataritzan sartutako dokumentazioak hiru sektore ekonomikoei buruzko gaiak biltzen ditu, honako hauek barne: nekazaritza, abeltzaintza, mendiak, mendietako haurtzaindegia, merkataritza, meategiak, protoindustria, sustapen ekonomikoa, industria, arrantza eta artisautza.</p> <p>Lehen Sektoreari dagokion dokumentu-zatiak batez ere XIX. eta XX. mendeak hartzen ditu, eta mendiekin eta abeltzaintzarekin lotutako lehenagoko dokumenturen bat agertzen da, batez ere eta modu anekdotikoan. Zati handi bat nekazaritzari eta abeltzaintzari dagokie.</p> <p>Industria eta Merkataritzari dagokion dokumentu-zatia XIX. eta XX. mendei dagokie batez ere, nahiz eta garai horren aurreko dokumentazioa egon protoindustria, meategi, arrantza eta merkataritzari buruz.</p> <p>Bizkaiko Foru Agiritegi Historikora iritsi aurretik, 1878a baino lehenagoko zati historikoa, dokumentazio hori Gernikako Juntetxeko Agiritegian, Foru Liburutegian eta sortu ziren Bizkaiko Foru Aldundiko sailtako bulegoetan egon zen.</p>

Artxibo historia	<p>Ez dugu ahaztu behar Bizkaiko Foru Aldundia, edozein motatako gainerako erakunde publikoak bezala, administrazio-prozesu konplexu bat hasi zuela XIX. mendearen erdialdetik aurrera, estatu liberal eta zentralistatik abiatuta ezarri zen burokratizazio administratibo handiagoari lotuta. Lehen sektoreko dokumentazioa ematen duten erakunde eta/edo sail horien artean, hauek dira dokumentazioaren zatirik handiena sortzen dutenak: Nekazaritza, Abeltzaintza eta Basoberritze Batzordea; Nekazaritza eta Abeltzaintza Zerbitzua eta Basogintza Zerbitzua; Sustapen Batzordea; Nekazaritza Kontseilua; Diputazioa, Basozaintza eta Nekazaritza eta Abeltzaintza Batzarra.</p> <p>Industria eta merkataritzako dokumentazioa ematen duten erakunde eta/edo sail horien artean, hauek dira dokumentazioaren zatirik handiena sortzen dutenak: Aldundia, Probintzia Batzordea, Arrantza Industria Sustatzeko Batzordea eta Sustapen Batzordea.</p>
Sarrera modua	<p>1987tik aurrera lekualdatu zen Bizkaiko Jaurerriak 1878 arte sortutako dokumentazioa, Gernikako Juntetxeko Artxiboan gordeta zegoena, eta ondoren Bizkaiko Foru Aldundiak sortu zuena, Bilboko Foru Liburutegian zegoena, bai eta beste erakunde batzuen eskumeneren transferentzia bidez jasotakoa ere: Euskadiko Estatu eta Gobernu Autonomoa.</p>

Eduki eta egitura arloa

Irismena eta edukia	<p>Bizkaiko Jaurerriko erakundeek eta Aldundiak sortutako agiritegi historikoko dokumentazioa, jasotakoa.</p>
Balorazioa, hautaketa eta ezabaketa	<p>Kontserbazio iraunkorreko dokumentazioa.</p>
Sarrera berriak	<p>Transferentzia bidezko sarrera berriak gerta daitezke.</p>
Erakundea	<p>Dokumentazioaren antolaketa probintzia-aldundietako artxibozainen lantaldearen sailkapen-koadroan oinarrituta egin da, eta beharrezko serieak zabaldu eta aldatu dira, lurralde erkidearen aldean Bizkaiko Foru Aldundiari dagozkion eskumen kopururik handiagoaren ondorioz.</p> <p>Funts-multzo honen dokumentazioa katalogatzeko erabilitako koadroaren serieak lehen sektoreari, industriari eta merkataritzari dagozkionak dira.</p>

Erakundea	<p>Lehen Sektoreko serieek honako jarduketa hauek hartzen dituzte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nekazaritza eta Abeltzaintza sektorea: 200 dokumentu 1819 eta 1974 bitartekoak. – Nekazaritza eta Abeltzaintza Zentroak: 254 dokumentu 1851 eta 1974 bitartekoak. – Feriak eta lehiaketak: 168 dokumentu 1796 eta 1975 bitartekoak. – Nekazaritza: 1094 dokumentu 1799 eta 1975 bitartekoak. – Abeltzaintza: 736 dokumentu 1632 eta 1975 bitartekoak. – Basoak: 467 dokumentu 1631 eta 1975 bitartekoak. – Landa-hurtzaindegia: 278 dokumentu 1792 eta 1951 bitartekoak. <p>Industria eta merkataritzako serieek honako jarduketa hauek hartzen dituzte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sustapena: 40 dokumentu 1802 eta 1981 bitartekoak. – Artisautza: 34 dokumentu 1805 eta 1833 bitartekoak. – Protoindustria: 44 dokumentu 1640 eta 1840 bitartekoak. – Industria: 95 dokumentu 1772 eta 1975 bitartekoak. – Merkataritza: 1316 dokumentu 1595 eta 1936 bitartekoak. – Arrantza: 94 dokumentu 1715 eta 1968 bitartekoak. – Meategiak: 61 dokumentu 1634 eta 1929 bitartekoak. – Lan-antolamendua: 1 dokumentu 1972koa. <p>Dokumentazio guztia ordenatuta dago Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoa hartzen duen eraikinean dauden kutxetan.</p> <p>Inbentariatutako dokumentazioaren zatiak 4925 dokumentu ditu gutxienez, 1601etik 1999ra bitartekoak.</p>
-----------	---

Sartzeko eta erabiltzeko baldintzen arloa

Sartzeko baldintzak	Sarrera askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Erreproduktzio baldintzak	Erreproduktzio askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Dokumentuen hizkuntza/idazkera	Gaztelania.
Ezaugarri fisikoak eta baldintza teknikoak	Kontserbazio-egoera, oro har, ona da.

<p>Deskribapen tresnak</p>	<p>Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren Administrazio Funtsean honako hauek erabiltzen dira:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Sailkapen koadroa. b. ARWE datu-basea, artxiboari buruzko informazioa kudeatzeko. Hainbat sarbide-puntu eta onomastika-, toponimia- eta gai-indize ditu. c. ARIT datu-basea, kanpo-kontsultarako, aurrekoaren informazio eta sarbide berarekin. <p>Bai katalogatuta dagoen dokumentazioaren zatia, bai inbentariatuta dagoena, eskuragarri dago jendearentzat, legeek zehaztutako salbuespenetan izan ezik.</p>
----------------------------	---

Lotutako dokumentazio arloa

<p>Jatorrizko dokumenturik ote dagoen eta horien kokalekua</p>	<p>Dokumentazio guztia originala da.</p>
<p>Kopiarik ote dagoen eta horien kokalekua</p>	<p>Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoan bertan, dokumentazioaren zati bat digitalizatzen ari dira. Dokumentazio hori Internet bidez eskura daiteke, ARIT datu-basearen bidez.</p> <p>Dokumentazioaren zati baten kopia digitalizatuak daude, baina digitalizazio-prozesua gauzatzen ari da; beraz, zehaztuko dugun informazioa zabaldu egingo da.</p> <p>Lehen sektoreko dokumentazioaren artean 91 dokumentu digitalizatu dira, 1631 eta 1888 artekoak. Digitalizatutako dokumentazioa honela banatzen da dokumentu-tipologien arabera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nekazaritza eta Abeltzaintza Zentroak: 3 dokumentu – Feriak eta lehiaketak: 5 dokumentu – Nekazaritza: 8 dokumentu – Abeltzaintza: 54 dokumentu – Basoak: 17 dokumentu – Landa-hurtzaindegia: 4 dokumentu <p>Industria eta merkataritzako dokumentazioaren artean 394 dokumentu digitalizatu dira, 1595 eta 1928 artekoak. Digitalizatutako dokumentazioa honela banatzen da dokumentu-tipologien arabera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sustapena: 5 dokumentu – Artisautza: 34 dokumentu – Protoindustria: 39 dokumentu – Industria: 8 dokumentu – Merkataritza: 260 dokumentu – Arrantza: 25 dokumentu – Meategiak: 22 dokumentu – Lan-antolamendua: 1 dokumentu

Lotutako deskribapen unitatea	Lehen sektorearekin, industriarekin eta merkataritzarekin zerikusia duten dokumentu-iturriak daude BFAHren atal guztietan, batez ere Udal sailean eta sail judizialean.
Argitalpenei buruzko oharra	<ul style="list-style-type: none">– Bizkaiko Foru Aldundia, (1997). Bizkaiko ondare historikoaren hamar urteko kudeaketa. Kultura Saila. Ondare Historikoaren Zerbitzua.– Cifuentes Pazos, José Manuel (2002). “El Archivo Histórico Administrativo de la Diputación Foral de Bizkaia”. Dokumentu Ondarearen Kudeaketari buruzko III. Jardunaldietako Aktetan. Probintzia-administrazioaren artxiboak: Aldundiak, Gobernu Zibilak, Ordezkaritzak, Audientziak, Probintzien historikoa. Kordoba, 2002ko urriaren 28tik 30era. (329 - 338. or.)

Oharren arloa

Oharrak	
---------	--

Kontrol arloa

Artxibozainaren oharra	Actuaciones Culturales Estrategicas 4, S.L. enpresak Bizkaiko Agiritegi Historikoko Bizkaiko Administrazioaren atalerako egindako deskribapena, enpresako teknikariak gainbegiratuta.
Arauk edo erregelak	General International Standard Archival Description, Second Edition, ISAD (G) (Deskribapen Artxibistikorako Nazioarteko Arau Orokorra. Deskribapen Arauen Batzordeak 1999ko irailaren 19an Stockholmen (Suedia) egindako Artxiboen Nazioarteko Kontseiluan onartua. Madril. 2000.
Deskribapenaren data	2020/01/20